

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15. če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisana se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvo je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropju.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr.
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četr leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr.
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četr leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvenredno delje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Novo oznanilo.

I.

Nov evangelij, ki se danes oznanjuje po celem svetu, je socijalizem. Krščanstvu, tudi katoliški Cerkvi zvonijo z mrtvaškim zvonom. Veda socijalna krščanstva ne pozna in ga neče poznati, trdeč, da se človeku tudi brez krščanstva prav dobro godi. Ko bi socijaliste današnje za njih novi evangelij tirali pred sodbo, bi težko našli enega, ki bi veroval, da je Kristus Bog. Vsi se ponašajo, da so brez Boga.

Mnogi še tudi danes živé v zmoti — in kdo bi se pri grozeči nevarnosti rad ne motil — da podvrtni nauki socijalistov v obče, toraj nihilistov, komunardov, socijalnih demokratov na Nemškem in v Avstriji, številke I. na Irskem, črne roke na Španjskem, mešajo glave le nekterim mladim in starim prenapetnežem, razsipnikom, lenuhom, sleparjem in takim podobnim. Da je temu res tako, potem bi popolno zadostovalo, postaviti še nekaj več jetnišnic in kaznilnic in zavladal bi zopet sveti mir. Kdor pa svet pozna bolj po vsakdanjem opazovanju in ne le po knjigah in vradnih poročilih, ve dobro, da ima moderni evangelij po svetu premnogo privrženecov, toliko, da se o tem marsikomu niti ne sanja ne. Le stopimo med ljudi, posebno med delavce in videli bomo večinoma socijaliste pred seboj. Ne rečem, da bi ti taki ljudje jeli dokazovati, kaj je socijalizem, zakaj da je opravičen itd., morda jim je celó ime: socijalizem popolno neznano. Toda, ako sam veš, kaj je socijalizem in govoriš s takimi, spoznal boš, da je tu treba le prave priložnosti in nekaj vnetih apostolov in naenkrat se bodo

vsi ti iz materialnih socijalistov prelevili v formalne. — Gotovo se ne motimo, trdeč, da dandanes večini prebivalcev evropskih ugajajo nauki socijalistični.

Toda, dolgo tako ne more biti! Nekaj se mora storiti, da se zboljšajo socijalne razmere! — tako slišimo ljudi govoriti povsod, kamor pridemo. Oče, ki z vso vradniško natančnostjo in strogostjo v kaki birokratični državi vestno opravlja visoko svojo službo, začudeno gleda, da so se vsi njegovi otroci zvrgli v socijaliste. Mnogi se čudijo beroč, da so n. pr. na Ruskem sinovi in hčere popov, otroci generalov, ministrov, celó najvišjih policijskih vradnikov nihilisti, in da vse tudi najbolj tajne določbe izdajajo skrivnemu društvu. Mi pri nas, hvala Bogu, nismo še tako daleč, toda nekaj podobnega lahko opazujemo v vseh evropskih državah.

Socijalisti smejo dandanes trditi o sebi, kar nekdanj kristjani: hesterni sumus, včerajšnji smo; a že napolnujemo vaša mesta, trge, gradove, sodišča, zборе, vrade, šole, da, tudi cerkve. Socijalizem se toraj širi, če si tudi vselej tega nismo svesti, povsod med raznovrstna društva, da, tudi do tajnosti srca. Seveda je socijalizem raznovrsten.

Socijalist v širšem pomenu mora biti vsak ljudomil. Kdor ima dobrotljivo srce in roko, je socijalist. Krščanstvo, cerkev katoliška, je vera najbolj vzornega in plemenitega socijalizma. „Ljubi Boga nad vse in bližnjega kakor samega sebe!“ to ste najvišji zapovedi plemenitega socijalizma. Toda o tem socijalizmu v širšem in višem pomenu tu ne govorimo.

Krščanski socijalizem je dandanes v odločilnem boji z novošegnim socijalizmom. Kr-

ščanski socijalizem se je razširjal in si osvobodil rimsko državo s svojo lastno mučeniško krvijo, novošegni pa si dela propagando s krvijo kraljev in vemož tega sveta, oni je postavljali trone in altarje, ta jih podira, oni je sklepal rodbinske zveze, ta jih razločuje; oni je učil svojega sovražnika ljubiti, ta uči, da ne smemo zaupati tudi najboljšemu svojemu prijatelju. Toda onemu vzornemu krščanskemu socijalizmu se je človeštvo odpovedalo, zato je pripadlo v žrtev socijalizmu današnjemu, ki s strahom navdaja vesoljni svet, kadekoli se pokaže v svoji pravi nečloveški podobi.

Kulturni zgodovinarji že sedaj omenjajo, da se prav tam, kjer so največ grešili proti krščanskemu socijalizmu, sedaj najbolj prikazuje in širi socijalizem današnji. S tako groznimi do neba vpijočimi krivicami je trpinčila kruta Angleška tri dolga stoletja ubogo, a plemenito irsko rajo. Pred 1500 leti so hiteli iz irskih samostanov sveti socijalisti po Angleškem in tudi po drugi Evropi ter oznanjujoč ljubezen božjo netili tudi sveslo omike in izobraženosti. In s čem se je Angleška Ircem zahvalila? Kakor židovi Kristusu. Angleška je oskrunjala Irce z ljudsko krvijo ter jih — nesreče ne dovolj — pahnila v najhujšo bedo, tako, da so živi blagoslavljali one, ktere sta meč in glad rešila tužnega življenja. Ali si sedaj ne razložiš lahko, dragi čitatelj, odkod da zajemajo fenicijani na Irskem svojo zlobo in ljutost? Ali pač mora Irce, beroč zgodovino svojega naroda, ostati miren proti Angležem, ako njegovega duha in srca ne prešinja prava krščanska ljubezen, ktero pa novošegna šola s toliko silo zatira? Sila rodi silo, to je natorna postava, ki se more ublažiti le z nadnaturnimi pripomočki.

Listek.

Cerkev Jezusovega Srca v Ljubljani.

Trinajstega malega srpana so blagovolili naš presvitli cesar, spremljani od preblagorodnih gospodov, generala topništva in velicega pobočnika barona Mondel-na in deželnega predsednika barona Winklerja ogledati cerkev Jezusovega Srca. Milostljivi gospod knezoškof, častiti gospodje misijonarji in odborniki društva za zidanje cerkve Jezusovega Srca so presvitlega cesarja pri velikih vratih z vso častjo sprejeli. Kratki odgovor mil. gosp. knezoškofa, kot pokrovitelja društva, so blagovolili Njih Veličanstvo prijazno poslušati in nanj kratko odgovoriti. Na to je vladni svetovalec gosp. grof Rudolf Chorinsky, kot predsednik društva, predstavljal sledeče gospode: Mestnega inženirja Adolfa Wagner-ja, ki je vse obrise in vodstvo cerkvenega zidanja brezplačno oskrboval, stavbenega mojstra Faleschini-ja in podobarja iz Lašič, Franceta Jontes-a, doslej še skoraj nepoznanega, pa v svoji stroki jako iz-

urjenega umetnika. Z vsakim so blagovolili nekaj besed spregovoriti, z gosp. Faleschinitom laški. Ko so presvitli cesar pozvedeli, kako je z zidanjem, so stopili v cerkev, kjer so jim dali častiti gosp. prednik misijonarjev kropilo. — Po kratki molitvi pred svetim Rešnjim Telesom so presvitli cesar blagovolili prelepo zidanje in notranjo napravo ogledati, ter brali napis na marmelnjati ploši, ki se glasi:

Hae sacrae aedes
in honorem Sanctissimi
CORDIS JESU
Summo Pontifice
Leone XIII.
Imperatore Austriaco
Francisco Josepho I.
occasione solemni nuptiarum
haeredis Imperii
Rudolphi
celebratarum cum Archiduce
Stephania
VI. Idus Maji MDCCLXXXI
inceptae et ab Ordinario Labacensi Principe
Chrysostomo consecratae
Calendis Julii MDCCCLXXXIII.

Njih Veličanstvo so bili z izpeljavo tega

versko-domoljubnega dejanja zelo zadovoljni in so vidoma veseli šli iz hiše Božje, ktero hočemo tukaj natančneje popisati. Cerkev presv. Jezusovega Srca stoji v prijaznem kraju v predmestju sv. Petra blizu južnega kolodvora. Sklenjena je s hišo z dvema nadstropjema za častite gospode misijonarje z mostovžem, ki gré v zagrad in ima nadstropje za prehod v molitvarnico nad žagradom. Stransko lice je obrnjeno proti parnim ulicam in prednje lice pa gleda proti travniškim ulicam. Med hišo in cerkvijo je vrt za sprehajanje. Vrt in hiša, ki je nje dolgotna stran, vstricna z dolgotno stranjo hiše Božje, — sta zagrajena proti travniškim ulicam z železno pregrado, ki je cerkvenemu zlogu primerna in sega do prednjega lica hiše Božje.

Enaka pregraja bo od velicega stolpa, ki bo stal na desni strani sprednjega lica, pa z njim v zvezi, in bo od tal s križem vred 50 metrov visok, bo ločila vrt za sprehajanje, od parnih ulic.

(Konec pril.)

In na Ruskem? Kaj so Rusi delali s Poljaki? Koliko posestev je bilo naravnost od vzetih rodbinam, katerih očetje so umrli na vislicah ali pa so jih odvedli v ledenice sibirске. Velik del naroda so razgnali iz domovine v prognanstvo. Toda temu še ni bilo dovolj. Posestva so se jemala, očetje so se izganjali, slednjič naj bi se tudi jezik in vera ljudstvu iztrgala iz srea in ust. Kako počenjajo ruski sinovniki s katoliki poljskimi pa tudi ruskimi, je pač vsakemu še v živem spominu. Rane tedaj prizadete s kozaško silo, še sedaj krvavijo. Kjer se je v mnogih stoletjih nakopičilo toliko krivic, kjer se še toliko niso brigali za pravo kakor ljudožrci, kjer sta se vera in jezik ljudstvu s silo jemala, tam bi ne bilo čudno, ako so čut in pojem o pravici pri ljudstvu popolno zadušili, toda ne le zadušili, marveč sprevrgli. Le ozrimo se na činovnike ruske, ki do danes tam vsemogočno vladajo in se ustavljajo trmasto, kjer bi imeli najbolj skrbeti, da se razmere društvene ljudstvu obrnejo na bolje. Goljufije podkupavanja in druge sleparije so ondi med vradniki od najvišje do najnižje vrste vsakdanja, navadna reč.

Kjer ljudstvo take prikazni gleda dan na dan, kako naj se ondi oživlja čut za pravico, spoštovanje in ljubezen do veljave posvetne in duhovne! Kjer so toliko grešili proti pravemu socializmu, glasitelju pravice in ljubezni, kako čudo, ako se je tam razširil v grozni meri socializem nepravilni, podvratni, ki deluje po geslu: deset oči za eno oko, deset zobov za jeden zob in deset življenj za jedno življenje!

Kristus ima svoj socializem, ima ga pa tudi njegov nasprotnik; nebo ima svojega, a tudi peklo. Državam in njih vladarjem pa bodi skrb, da se razširi Kristusov socializem nasproti socializmu res peklenškemu!

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. avgusta.

Avstrijske dežele.

Spomenica, ktero predlaga „slovensko društvo“, zbrano v Sevnici na Štajarskem 12. t. m., se glasi tako-le: 1. Naj se znanprej na spodnjem Štajarskem nastavlja samo taki uradniki, kateri bodo slovenski in nemški dobro govorili in pisali, slovenščine popolnem nezmožnim političnim, davkarskim in poštnim vradnikom (80) se pa naloži slovenščine naučiti se. 2. Podpora 7700 gld. za 14 konceptnih praktikantov c. k. namestnji dovoljena se tako razdeli, da pride 2500 gld. za 5 slovenskih juristov v porabo. 3. Pri ministerstvu znotranjih zadev namešči se referent za slovenske dežele in v Mariboru ali Celji vstanovi se oddelek graške namestnije. Spomenica bila je odobrena in se predloži ministru po 3 naših slovenskih državnih poslancih. — Ker je zaradi upora proti komisiji za vničevanje trtne uši zaprtih 11 kmetov, eden ima doma ženo, 8 otrok in 80letno mater, hoče društvo naprositi državne poslance, naj prosijo presvitlega cesarja, da bodo zaprti za čas preiskave domov spuščeni, ker je silno veliko dela. G. dr. Vošnjak je obetal vse storiti kar mogoče. — Bog daj, da bi trud ne bil zastoj! Ta nesrečna trtna uš bode res kmetom vse požrla, gospodarji in hišni očetje v zaporu — kaj je konec tega! — Hiša na bobnu.

Deželni zbori goriški, isterski in predarelski so bili odprti 16. t. m. V goriškem in isterskem so pooblastili predsednika, da izrazi o priliki rojstnega dne Njih Veličanstva voščila na Najvišjem mestu. V deželni odbor pa so voljeni: Pajer, Gasser, Josip Tonkli in Abram; namestovalci: Verzenassi, Bernardelli, Nik. Tonkli in Reich. — Predarelski zbor bode imel pretresovati

peticijo zaradi izpeljavnega ukaza k šolski noveli, takrat bode menda tudi vlada odločno izrazila svoje stališče.

Njih Veličanstvo cesar Franc Jožef povrnejo se 19. avgusta na Dunaj ter bodo 20. t. m. splošna zaslisanja.

Dunajski židje in magistrat, ki je po židovskih časnikih zapeljan, s prvotno idejo o napravi ljudske veselice o priliki dvestoletnice tako velikansko propadel, se boji, da ne bi pri ljudski veselici, katero si ljudstvo samo priredi, nastali javni nemiri.

Pražki pouličniki v zvezi s čevljarskimi pomočniki so 14. t. m. zvečer tudi jeli rogoviliti. Redarji so jih jeli jako energično razganjati, na kar jeden zavpije: „Hajdimo nad žide!“ Na drugem kraju prišlo je do rabe orožja in kri je tekla.

Svečanosti na slavo zlatomašniku kardinalu knezu **Schwarzenbergu** na Veliki Šmarni dan je dež neprijetno motil. Dopoludne so šli v cerkev: meščanska garda in društva. Pred mašo so sprejemali duhovščino, 350 oseb, v njih imenu je govoril stolni prošt Würfel. V imenu papeža je pozdravil poročnik Vanutelli zlatomašnika. Proti 11. je šel sprevod duhovščine iz nadškofove palače v stolno cerkev. Pred njim so stopali zastopniki redov, potem župnijska duhovščina iz Prage in selov, korarji, opatje, prošti, potem škofje iz Litomerie, Kraljevega gradea in Budičevic, nadškof Ganglbauer in poročnik Vanutelli, in poslednjič kardinal sam. Pri slovesni službi Božji so bili navzoči: vse plemstvo, c. kr. namestnik baron Kravs, načelniki vojaških in civilnih oblastnij. Po sv. maši je bila sprejeta žlahna gospoda, v njih imenu je govoril knez Morie Lobkovic, poklonili so plemenitniki adreso in častna darila. Ob 5. je bil obed pri kardinalu, povabljeni so bili cerkveni knezi načelniki in odlični plemenitniki. Vrtno veselico, ktero je snovala meščanska garda, je dež pokazal. — Tako je tedaj zlata Praga obhajala 50. leto mašništva odličnega cerkvenega kneza in českega rojaka. Od prvega českega škofa sv. Vojteha pa do sedanjega nadškofa. — Velika vrsta let! Sv. Vojteh je bežal iz Prage, ker ga ljudstvo ni hotelo poslušati, in ko se je na povelje papeževo hotel vrniti, niso več zanj marali. — Tak je svet, unega križa, tega povzdiguje. — V spoštovanji do duhovščine se pa najlepše odlikuje svitli cesar sam. — Čestital je namreč kardinalu za veseli dan in omenil velikih zaslug, katerih si je slavni nadškof v teku pol stoletja pridobil za sv. cerkev in za javni blagor.

„Ungarische Post“ naznanja iz **Zagreba**. Izgredi so bili večji, kakor se je iz začetka mislilo. Več napadov, postavim na nadškofijsko palačo, na ravnateljstvo pri železnici, da, celo na kolodvor itd. je bilo vbranih, ker so vojaki prišli pravi čas. Preteklo noč razsajanja ni bilo kraja. Zabavljali so na Ogorsko, napadali posamezne osebe, to kaže, da ni šlo samo za odpravo ogorskih grbov. Iz Karlovea in Siska se poroča tudi o nemirih. Mestni glavar je bil za sedaj iz službe dejan. Več mestnih čuvajev je službo ostavilo. Vladni komisar Horović je izdal razglas, ki svari pred demonstracijami ter k pokoju opominja. . . . Žandarji in vojaki so pripravljeni, ker govorijo se o daljših napadih. — Kar je „Pozor“ prinesel o ostavki bana, se vravno preklicuje. — (Prosim, naj se nikar ne prezre, da to naznanilo pride iz Budapešte.)

Vitez Schönerer, znan po svojem ne ravno vitežkem vedenju v državnem zboru, zjedini se je z rudarskim posestnikom Vaclavom Hembrihom iz Arbesova na Českem, da bosta izdajala nov političen list „Posavna (Tromba) resnice“. Na čelu lista bo velika trobenta, iz ktere se bo resnica vsipala — kakor menda proso iz vevnice.

Grof Chambord je v poslednjih zdihljejih, kakor se iz Frohsdorfa poroča. Poklicali so sorodnike njegove.

Resnica je, da posebno po **Ogorskem** na vseh krajih tli nezadovoljnost v prsih revnejšega ljudstva, ktero si tu pa tam z očitno nevoljo, ali pa tudi s pouličnim nemirom meni breme olajšati. Vsem znano je pa židovsko gospodarstvo in ljudstvo skuša, kako

da se otrese, in Ogorska se nam zdi, kakor bi stala na ognjeniku, iz katerega sedaj tukaj, sedaj tamkaj ogenj bruhne.

Mnogo je k socialni mizeriji, v kateri se revnejši stan po Ogorskem nahaja, brezobzirno postopanje madjarske vlade osobito nasproti ondašnjim Slovanom pripomoglo. Nasledki tega so od leta do leta rastoča izselovanja delavnih moči iz Ogorske v Ameriko in drugam. Največ Slovakov ostavlja svojo domovino in ako se le par let nazaj ozremo, kako so Madjari grdo s Slovaki in njih literaturo delali, moramo se le čuditi, da so reveži tako dolgo to nasilstvo voljno prenašali. Tako stoji stvar na severnem in severo-iztočnem Ogorskem.

Na jugu izseljujejo se zopet Srbi iz Banata v Srbijo in Bosno, Rumunci v Rumunijo, Bolgari v Srbijo ali Bolgarijo. Ako se vlada ne poprime drugačne sisteme, bode dežela gotovo propala. Madjari so skušali škodo, ki po tem izselovanji deželi nastaja, nadomestiti z bukovinskimi Csangosi, toda strašansko so se zmotili. Csangos, dasi tudi madjarskega kolena, navajeni zdravega zraka in dobre vode v Bukovini, bolehalo in pomirajo po celem Banatu razsaja, da je groza, in Madjari so bili vsled tega, ako niso hoteli čelaga rodu Csangov končati, prisiljeni vselovanje v Banat vstaviti.

Kako žalosten položaj! Na tisoče in tisoče zapusti jih leto za letom deželo in vlada sama mora svariti, naj nikdo noter ne hodi. Od kod toraj dorastek? Rodi se jih komaj toliko, kolikor jih pomrje in še celo ne, od kod pa nadomestiti izseljence? Dežela je vže tako redko obljudena in če pojde tako dalje, kaj še le bo! Vse to kaže na notranjo gnjilobo, kakor svoje dni „im Staate Dänemark“.

Vzrok tega izselovanja ni le samo v materialni potrebi, temveč v sistematičnem izselovanju ubozih Slovakov po brezsrčnih židovih, ktere madjarski agitatorji očitno podpirajo, iskati. Slovak, ubogi trpin, nekaj časa trpi, ko pa vidi, da mu je stanje od dne do dne bolj nezno, poproda, kar ima in hajdi, iščimo si nove domovine!

Vnanje države.

Nemška in Rusija druga drugi ne zaupate. Rusija stavi ob svoji zahodni meji trdnjave, gradi železnice in nameščuje vojake. Nemčija pa ravno tisto na svoji iztočni, toraj poljski meji počenja. V času oboroženega miru, v katerem ravno sedaj živimo, človeku nehoté basen o dveh levih na misel pride, ki sta se tako dolgo grdo gledala, da sta drug drugega — pohrustala in od obeh ni drugega ostalo, kakor čopi konec repov. Da Nemška Rusiji ne zaupa, ima svoje dobre vzroke, ki se na bodoče maščevanje Francozov opirajo. Na Francoskem je ni narodne veselice, ne državne slavnosti, da ne bi se čuli iz srea doneči: „Osveto Nemški državi!“ Ruska in Francozi so pa dobri.

V **Petrogradu** so zajeli zopet celo gnjezdo nihilistov ter jih spravili pod ključ. Imeli so ravno posvetovalno sejo. Dober ribji vlak!

Ker že po celem svetu vre, jeli so tudi **Egipčani** vstajati. Drugod imajo nemiri svoje korenine po večini v socialnih razmerah, v Egiptu pa v — koleri. Redarstvo in oblastniji jim prepovedujejo ritualne pokope, mrličev, ker je dokazano, da se na tak način kuga bolj razširja, Mohamedanci se pa ravno ne brigajo mnogo za take ukaze in mrtve dalje meni nič tebi nič v poldrugi čevlji globoke jamice zabrskevajo, tako, da se mnogim še palci na nogah komaj dobro pokrijejo. To pa zapoveduje koran tako, da na pravoslavnem Mohamedanu ne sme mnogo prsti ležati.

Iz **Londona**, 16. avgusta. V spodnji zbornici je povedal državni tajnik lord Fetzmaurice na vprašanje, da je misijonar Shaw edini britiški podanik, katerega imajo Francozje še v zaporu v Tamatave. Tajnik umrlega konzula je oproščen. Kakor poroča „Reuter-Bureau“ iz Hongkonga, mislijo Francozje streljati v Hue 13. t. m.

Iz Astrahana, 16. avgusta. Včeraj je šel od tod prvi vapor naložen z bombažem v Mertvoi-Kultuk (zanožje Kaspiškega morja). Od tod mislijo blago spraviti v osrednjo Azijo po poti, ktero je našel Črnajev, namreč od Kaspiškega morja preko puščave do Kungradta, ki je na reki Amur; ta reka pa vodi daleč daleč v osrednji Aziji.

Izvirni dopisi.

Iz Cerkelj na Gorenjskem, 16. avgusta. Včeraj na praznik Marijnega vnebovzjetja obhajali smo pri nas redko slovesnost, namreč stoletnico, od kar je bila sozidana in posvečena naša farna cerkev, kakor naznanja nad velikimi vratmi v kamen vdolbjen kronogram: Deo aC MarIae eXtrVXI t zeLVs et paroChIae. Mogočni poki možnarjev so že v torek popoldan naznanjevali redko svečanost, v nedeljo pa se je zbrala mnogobrojna množica ljudi iz domače in sosednjih župnij v farni cerkvi. Ob desetih stopi na leco prečast. alobjeviski vodja g. Tomaž Zupan, in v prvem delu govora razloži ljudstvu zgodovino farne cerkve. Iz njegovega govora posnamemo, da so nekaj stala tu, kjer je zdaj farna cerkev, 3 kapelice, tudi cerkve imenovane in od tod je dobila župnija svoje ime: Cerklje. Srednja izmed kapel bila je posvečena Mariji in imenovali so jo „kapelo Matere Božje v Trnju“ in to zaradi obilnega trnja, ki je v tistem času rastlo v tem kraju. Že umrli slovenski preiskovalec starin (g. Parapat) je našel v Udini na neki listini iz 9. stoletja napis: Parochus Cerklenensis. Stara cerkev obdana je bila, kakor Valvazor pripoveduje, z močnim taborom, kjer so se skrivali in branili predniki pred napadi krvoločnih Turkov. Nova cerkev začela se je zidati l. 1777, in bila končana l. 1783 in tisto leto od prevzvišenega nadškofa goriškega, grofa Edlinga posvečena. V teku stoletja bilo je tu 8 gosp. župnikov.

Potem, ko je g. govornik v gladki besedi popisal delovanje vsacega iz umrlih gg. župnikov, preide na delovanje sedanjega g. župnika in omenja posebno njegove zasluge. V desetih letih, kar je on predstojnik, je res veliko storil za farno in za podružne cerkve. V farni cerkvi je prenovil altarje, napravil tri nove zvonove, katerih veči tehtja nekako 48 centov, tako da ima cerkljanjska fara zdaj 4 veličastne dobro vbrane zvonove, katerih glasovi se močno razlegajo po obširni ravnini. Ko je l. 1873 hudobna roka ponoči iz tabernakeljna vkradla monštranco, omislil si je krasno v gotičkem slogu izdelano monštranco iz čistega srebra, letos pa je napravil po cerkvi lep, dragocen tlak iz cementnih plošč, izdelanih v tovarni g. barona Pittelna blizu Dunaja. Nadalje omeni g. govornik cesarjeve pričujočnosti 16. julija v farni cerkvi, o kateri priložnosti so se presvili cesar prav povoljno o cerkvi izrekli. Iz cerkve gredé so se na pragu velikih vrat proti g. župniku izraziti blagovolili: Cerkev je prav prostorna, jako lepa in, kakor videti, vsa prenovljena. Z občudovanja vredno pazljivostjo je poslušalo verno ljudstvo gosp. govornika. Po končani pridigi stopi pred altar preč. g. misijonar Jožef Buh, spremljan od 7 duhovnikov in 2 bogoslovcev, ta opravi nekrvavo daritev. Da je bilo petje kakor tudi igranje na ravnokar po g. Goršiču popravljenih orgljah izvrstno, ni treba posebej imenovati, zadostuje imé g. nadučitelja in župana Andr. Vavkena.

Po končanem cerkvenem opravilu je bil obed pri g. župniku, govorile so se lepe na-

pitnice, hitro je čas potekel, posebno, ker nam je g. misijonar pripovedoval jako mične dogodbe iz svojega misijonskega življenja. Da se je stoletna svečanost tako slovesno vršila, je zasluga vrlega občespoštovanega g. župnika Ant. Golobiča. Bog naj za vse dobro vnetega, za lepoto hiše Božje jako skrbčega gospoda še dolgo časa ohrani cerkljanski fari!

Naj mi bo dovoljeno dostaviti še nekoliko o sprejemu presvitlega cesarja v Velesovem, ker mislim, da se še ni o tem v „Slovenec“ poročalo. *) Stari častitljivi gospod župnik Blaž Ulčar pričakoval je cesarja s svojimi farani in s šolsko mladino pri slavlolu, ki je bil postavljen pri vhodu v faro. Ko kočija pridirja, stopi čast. g. zlatomašnik k cesarju, pozdravi jih v svojem in v imenu svojih faranov in omeni tudi ljubezni in vdanosti duhovščine do osebe Njegovega Veličanstva in do vse cesarske hiše. Cesar se ginjeno zahvalijo za pozdrav in dostavijo: Znana mi je ljubezen in vdanost duhovščine do mene in moje hiše, pa tudi jaz ljubim in spoštujem duhovščino. Res zlate besede, vredne apostolskega vladarja, vredne pa tudi, da jih mi za prihodnost globoko v spominu obdržimo.

Iz Dobrne, 16. avgusta. (Slavnosti.) Naša sicer mirna dolinica je zadnje dni dobila precej živahno podobo. Pričakovali smo namreč dve slovesnosti.

Predvčerajšnjem, ko se je dan začel nagibati svojemu koncu, je istodobno z vbranimi glasovi zvonov razlegalo se gromenje možnarjev, — znamenje, da se je dolgo pričakovani dan veselja približal. Obhajali smo namreč praznik titularni, god naše župne cerkve, ker so si pobožni tukajšnji predniki bili kot svojo posebno zavetnico izvolili prebl. Devico Marijo. Ta svetek smo pa letos obhajali na nenavadni način, ker je včeraj po svečanem obhodu naš mladi župljan, gosp. Grušovnik, prvič opravljal daritev sv. maše. Nekaj posebnega bila je okoliščina, da je včerajšnji pridigar, č. g. Križan, imel slavnostni govor o svojem času tudi ob priliki novih sv. maš ostalih dveh ovokrajnih farnikov, ktera se že lepo število let trudita kot marljiva delaveca v vinogradu Gospodovem. Druga zanimiva posebnost je to, da je sedanji farni predstojnik pred 14 letmi na včerajšnji dan pred istim oltarjem prvokrat stal kot — župnik dobrnski, kateremu je sedanji novomašnik stregel kot ministrant.

Da se dandanes pri izrednih svečanostih razodeva tudi narodnostno lice, skoro da ni treba posebi omenjati. To stran so pri nas kazale zastave; razven slavnostnih opazili smo barve cesarske, avstrijske, bavorske, štajarske, slovenske in en — črno-rudeče-zlati prapor.

Z Dunaja, 15. avgusta. (Oblega Dunaja in 200letnica slovanskega junaštva.) Na vse mogoče načine si je dunajsko židovsko časnikarstvo prizadevalo, da poruši in že v začetku zaduši vsako misel o slavnostnem praznovanju dvestoletnice, od kar je bil zlobni sovražnik sv. vere pod dunajskim zidovjem od slovanskih junakov tepen in vničen. Dvesto let bo 12. septembra, kar je Poljski kralj Ivan Sobieski s svojimi junaci Turka pred Dunajem, ki bi bil brez njegove o pravem času došle pomoči zgubljen, premagal in omiki in sveti veri ohranil. Znano je, da kamor je noga turškega konja stopila, tam ni nikdar več trava rastla. Dokaz so nam nekaj divno evetoče jugoslovanske pokrajine Bosna, Bolgarska in

Srbija, in ravno taka osoda bi bila morebiti Dunaj z okolico doletela. Slovanska pest pa se je vže takrat zdatno skazala.

Da bi se ta vesela obletnica dostojno obhajala, se je v rezidenci vže spomladu tu pa tam marsikdo oglasil, toda glej čudo, česar bi se cel svet ne bil nadjal, izumili so židje. Slavnosti naj ne bo nobene, da se ne dražijo narodnosti. Da se bomo pa vendar le žalostnih časov spominjali, naj mestni očetje na Dunajski Šmarni gori ali na Kahlenbergu nekaj pristojen zajutrek omislijo (morda vsak za 16 krajcarjev golaža, vrček piva, pa cigaretelj za dva krajcarja). Tako dunajski židje, in res, — mestni očetje šli so jim na limance. Vže je do Velikega Šmarna vse tako kazalo, da ne bo nič. „Vox populi, vox Dei“, je pa tudi tukaj lažljivo židovstvo na laž in sramoto postavilo. Dunajčani so veseli in pošteni narod. Posebno ljube so jim ljudske veselice. Iz srede naroda izcimil se je odbor gospodov dr. Gessmann, Luis Princeps, Karol Giani, Anton Armhein in Rudolf Waldstein, ki bo slavnosti primerno in Dunaja in sploh cesarstva vredno praznovanje s slavnostnim obhodom v starinskih, času pred dvesto leti primernih uniformah priredil, in k praznovanju tudi zastopništva tistih polkov povabil, ki so se pri oblegi Dunaja vdeleževali. Med temi polki je tudi naš domači polk št. 17, baron Kuhn.

Slavnost se bo obhajala 8. in 9. septembra. 8. septembra zvečer bo velikanska bengalična razsvitljava Kahlenberga in Leopoldsberga, od koder so pred 200 leti rešitelji na pomoč prišli. 9. septembra bo zjutraj ob 7. uri na Kahlenbergu slovesna služba božja in ob 11. uri pa v cerkvi oblube (Votivkirche). Po službi božji velikansk spreved v Prater, kjer sledi ljudska veselica.

Prav je tako! Ni treba, da bi povsod žid moral svoj krivi nos imeti. Slavnostna obletnica jim iz dveh vzrokov ni po godu. Prvič se bojé, da se ne bi s tem slovanskemu narodu moralo junaštvo in pravica skazati; drugič ima pa slavnost tudi v verskem oziru jako lep in plemenit pomen. Židovi so pa notorično veliko večji prijatelji Turkov, kakor pa Avstrije, in ker bo imela slavnost svojo ost proti Turkom obrnjeno, so ji nasprotni in jo skušajo zatreti. Toda na čast budi Dunajčanom rečeno, da so se še ob pravem času svojega stališča zavedli, ter tako sebe in celo monarhijo velikanske sramote pred svetom oteli. *)

Domače novice.

(Cesarjev rojstni dan) obhajal se je v Ljubljani danes prav po včeraj navedenem programu, ker je bilo vreme ugodno, čeravno oblačno. Slovesno sv. mašo v stolni cerkvi služil je preč. gosp. prošt J. Zupan, vdeležili so se načelniki raznih vradov, mnogo vradnikov in obilo drugega ljudstva. Z Grada so pokali topovi, da se je daleč okoli razlegalo. — Bog Živi nam milega cara še veliko let!

(Deželni predsednik baron Winkler) vrnil se je davi z Dunaja in bil potem z vradniki deželne vlade pri slovesni sv. maši v stolni cerkvi.

(O cesarjevem rojstnem dnevu) izročil je gospod deželni predsednik baron Winkler mestnemu županu 200 gld. in to: 100 gld. za ljubljanske reveže, 50 gld. za Elizabetno otroško

*) Quomodo, si non . . . Vredn.

*) Kakor ravno zvemo, je policijski vodja slavnost iz razlogov, da se javna varnost ohrani, prepovedal.

bolnišnico; 25 gld. za obvarovalnico malih otrok in 25 gld. za Vincencijevo družbo.

(*Sto in jeden strel*) se bode po najnovšem določilu Njih Veličanstva po vsi državi zaslišalo, ako v cesarjevič Rudolfovi družini zagleda luč svetaprince in 25krat pa, ako bo rojena princesinja. Pred sto in dvajsetimi leti prigodil se je enak slučaj, da so za časa velike cesarice Marije Terezije v družini cesarjeviča Jožefa, poznejšega cesarja Jožefa II., vselega dogodka pričakovali, in cesarica Marija Terezija določila je, da naj bodo ob rojstvu njenih vnukov ravno taki običaji, kakor ob rojstvu njenih lastnih otrok.

(*Jako neprilichen tlak*) od reduta proti mestu so začeli te dni odstranovati ter cesto s prodrom in peskom posipati. Kakor smo čuli, misli magistrat to delo po potrebi in pri liki nadaljevati, dokler ne bode rogljati tlak povsod odpravljen. Pravo! Gotovo mestni odbor ni mogel z ničesom občinstvu bolj vstreci, kakor s to naredbo. Če se bode vselej na to pazilo, da se bode posipalo ne z blatnim, ampak s čistim peskom, ne bode več toliko blata in prahu po mestu, kakor ga je zdaj.

(*Sreča v loteriji.*) V Ljubljani sta trgovca Malin iz Kravje doline in mesar Porenta iz šentpeterskega predmestja na ogersko srečko „Pfandbrieflos“ zadela 15.000 gold. Dobro naj jima zaležejo!

(*Gospodarsko berilo*) za napredovalni poduk spisuje po naročilu ministra poljedelstva, grofa Falkenhajna, potovalni učitelj za Kranjsko, g. Kramar. Kmetijska podružnica Šentjurska ob južni železnici je predložila na dotičnem mestu po dr. Vošnjaku prošnjo za tako berilo.

Razne reči.

— Duhovske spremembe lavatinske škofije. Č. g. Fr. Klepač, novomašnik namesčen je kot kaplan pri sv. Hemi. Č. frančiškani: Fr. Pantaleon Maher iz Gradea v Maribor, fr. Filip Bart od sv. Trojice v Lankovce in fr. Vinko Čerič iz Maribora v Gradec.

— Ogenj. V Obreži nize Brežice je pogorelo 5 posestnikov; škode je 10.000 gold.

— Baron Rudolf Goedel-Lannoy, graščak v Šmarji, brat državnega poslanca, je umrl v 69. letu starosti. N. v m. p.

— Tisza-Eszlarski proces in „Alliance Israélite“. Pet mesecev je že, kar je „Alliance Israélite universelle“ vsem svojim podružnicam poslala okrožnico, naj za društvene namene novce nabirajo. Posebno se je povdarjala preiskava in nje nasledki v tisti okrožnici. Kmalo se je vsled te okrožnice pri osrednji „Alliance“ nabrala lepa svota 700.000 gld. Nekteri bolj imenitni členi „Alliance“ podali so se meseca maja in junija med obravnavo v Paris. Ves čas, dokler je v „Nyiregyháza“ krvava pravda tekla, bival je pooblaščenec „Alliance“ iz Pariza ob enem z dvema poslancema ravno tiste „Alliance“ iz Frankobroda ob Majnu in iz Dunaja v Nyiregyháza, ter iz lastnega plačal vse depese s vrhu tega pa še cel tiskovni bureau v Nyiregyházi vzdrževal. Zopet drug pooblaščenec zvezal se je ob času obravnave na Dunaju z različnimi časniki, izmed katerih so nekteri prav lepe honorarje dobili.

— Razstava nad razstavo. Svet razkazuje dela svoje umetnosti in pridnosti sedaj tu sedaj tam, sedaj v ti sedaj v uni stroki. — V Amsterdamu na Nizozemskem je bila letos narodnopisna razstava, kjer so se videli izdelki uma in dlana raznih narodnosti ne samo evropskih, temuč tudi drugih delov sveta, v Monakovem je sedaj mednarodna razstava umetnosti, vzlasti kar se tiče slikarstva in po-

dobarstva, v Berlinu je zdravjeslovna (higienična) razstava, na Dunaji so lekarji (farmaceuti) razstavili izdelke in znajdbe v ti prekornisti vednosti za trpeče človeštvo; zvonec pa nosi električna razstava na Dunaji, ktero je odprl predvčeraj svitli cesarjevič. Le vzemimo, kakšen napredek, začeni od lesene trske, ktero si je človek prižgal, da si je preganjal temoto, noter do električne luči, ki tako rekoč se solnčno lučjo tekmuje. — Povsod pa hvalo dajmo stvarniku, ki daje ljudem razumnost, da v vsakem stoletju znajdejo in na dan spravijo, česar se prejšnjim rodovom še sanjalo ni. — Mednarodna razstava bode pa tudi v Bostonu v severni Ameriki, podobar Tilgner je podaril razstavni komisiji velikanske podobe Njiju Veličanstev presvitlega cesarja in cesarice. G. A. Dreher iz Schwechata je tam postavil velikanski pavilon, kjer bode točil pivo in poslal tje svoje ljudi. Vsi razstavljalci iz Avstrijskega imajo vožnjo znižano za 25%. Res da, dežela se je deželi, kraj kraju bliže pomaknil, daljava se je skrčila od mesecev na tedne, da, na dneve in ure.

— Požar v gledišči. Na Angleškem v Sunderlandu, kjer se je pred kratkem zadušilo več kot 100 otrok, je 12. t. m. nastal ogenj v gledišči najbolj obiskovanem, v „Rauchtheatru“. Bilo je nad 1500 ljudi, ko je začelo goreti. K sreči je bilo nekaj pogumnih mož vmes, ki so množico pomirili, tako, da se ni zgodilo več nesreče. Gledišče je do tal pogorelo.

Pogorelo je tudi gledišče v Jekaterinodarju v Kavkazu popolnoma do tal. Ogenj nastal je zvečer v garderobi ter se od tam kakor blisk po vsem pogorišču razširil. Škode je nekoliko stotisoč rubljev. Zavarovani bili so samo za 7000 rubljev. Ljudi ni nikdo zgorel, ker tisti večer ni bilo nobene predstave.

— V Kahiri jih je od 15—16 samo pet, po okrajih pa jih je umrlo 413. — Tako tedaj bolezen tu ponehuje, tam se razširja.

Iz Aleksandrije, 16. avgusta. Khedive je obiskal bolnišnice in je vsakemu bolniku podaril 40 liber. Do 13. avgusta je umrlo 123 mož prostakov in 3 častniki.

Telegrami „Slovenca“.

Zagreb, 17. avg. (Za včeraj prepozno došlo.) Zbralo se je več deželnih poslancev v posvetovanje političnega stanja; zborovanje se je pretrgalo, pa zopet nadaljevalo zvečer. V mestnem zboru predlagala se je nezaupnica županu, ker je prekoračil obrok svojega odpusta ter ga o nemirih ni bilo v Zagrebu. Mesto je zdaj mirno.

Iz Trsta, 18. avg. Ko je včeraj zavoljo predpraznika cesarjevega rojstnega dne šla godba čez „lipski trg“, razletela se je v grmovji skrita petarda iz smodnika, pa brez škode. Ljudstvo, po tem razburjeno, vrelo je k laškemu telovadišču in je, akoravno je brž prišlo redarstvo (policija), razdajalo vse premakljivo. Množica hotela je potem iti proti vredniškemu poslopju „irredentovskega“ lista „Indipendente“, pa straža jo je vstavila in potem se je množica mirno razšla.

Zahvala.

Ob povodu praznovanja rojstnega dne Njega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva presvitlega cesarja mi je visokorodni gospod c. kr. deželni predsednik A. baron Winkler izročiti dal dve sto goldinarjev, od katerih je 100 gld. namenjenih ljubljanskim revežem, 50 gld. cesarice Elizabete bolnici za otroke v Ljubljani, 25 gld. tukajšnji varovalnici malih otrok in 25 gld. društvu gospej krščanske ljubezni sv. Vincencija de Paula.

Izročajoč te zneske njihovemu blagemu namenu, smatram se dolžnim, da potom javnosti nojtoplejšo zahvalo izrekam za velikodušno, revežem glavnega našega mesta naklonjeno darilo.

V Ljubljani 17. dan avgusta 1883.

Župan: Grasselli.

Dunajska borza.

17. avgusta.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 75	kr.
Sreberna	79	45
4% avstr. zlata „renta“, davka prosta	99	80
Papirna renta, davka prosta	93	50
Ogerska zlata renta 6%	119	85
„ „ 4%	88	65
„ „ papirna renta 5%	87	25
Kreditne akeije	160 gld. 296	30
Akcije anglo-avstr. banke	120 gld. 112	50
„ avstr.-ogerske banke	838	—
„ Ländersbanke	112	80
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	649	—
„ državne železnice	317	60
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	225	—
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	107	50
„ Ferdinandove sev.	105	—
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 120	50
4% „ „ 1860	500	133
Državne srečke iz l. 1864	100	170
„ „ 1864	50	170
Kreditne srečke	100	173
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	21
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	103	—
London	119	80
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	65
Francoski napoleonid.	9	49 1/2
Nemške marke	58	35

Naznanilo in priporočilo.

Visokočastiti duhovščini in slavnemu občinstvu sploh s tem naznanujem, da sem po smrti in oporoki svoje nepozabljive *stare matere, gospé Frančiške Šupevčeve*, prevzel njeno

dobro znano, čez 50 let obstoječo svečarijo,

ktero bodem vodil pod dosedanje firmo:

Fr. Šupevec.

Zahvaljevaje se za vse ranjki v obilni meri skazano zaupanje, se ob enem vljudno priporočam prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu, naj me blagovolijo počastiti z mnogimi naročili, ter obetam in zagotavljam, da v **poslovanji in nizki ceni ne bode nobenega spremena.**

Pri dosedanji firmi ostanejo dosedanji zvedeni in vestni delavci, dosedanja točna postrežba, in dosedanje zanesljivo pošteno in nepokvarjeno blago, kakoršnega tirjajo cerkvene postave.

V Ljubljani, 10. avgusta 1883.

(3)

Z najodličnišim spoštovanjem

Josip Bernard, mlajši.